

RESSÒ DE LA PARAULA

Humanisme cristià actiu (V)

Hem iniciat el camí quaresmal i nosaltres el podem assumir com aquell itinerari cap a l'esdeveniment central de la humanitat: el triomf de la veritat sobre l'ésser humà, la victòria de l'home nou.

En el camí quaresmal, convé recordar que els grans testimonis de l'humanisme cristià han experimentat dos factors essencials, que es deriven del fet que l'humanisme cristià neix de la fe: un, que l'humanisme cristià, no es pot improvisar, sinó que requereix un camí llarg de constant confrontació o

sintonia de la mateixa fe amb la realitat del món; l'altre factor és que, si bé l'humanisme cristià sosté un constant diàleg amb el món, d'una forma o altra, qui el viu de veritat, troba la seva participació en la Creu.

Estem posant el llistó de l'humanisme cristià massa alt? Es dirà que això de l'oració, l'experiència mística, del cristià que està lluitant cada dia en el món, els negocis, el treball, l'economia, no diguem la política, no és possible.

Gràcies a Déu, no falten testimoniats lluminosos de cristians laics, veritables humanistes i autèntics homes del seu temps, fidels que van creure profundament en Crist, en la raó humana, en la cultura i en la política. No cal anar tan lluny com als segles XV o XVI, per a trobar un sant Thomas More, un Llorenç Valla, un Erasme o un Lluís Vives. No van faltar tampoc «cristians il·lustrats» en els segles XVII al XIX. Recordem que justament a mitjan segle XX, entre les dues grans guerres mundials, va florir un gran nombre de laics que van saber respondre a la crida de reconstruir el món de la cultura i de la política, sobre bases humanistes cristianes. Aquests testimonis avui es troben gairebé silenciat, potser per la seva neta confessionalitat cristiana, potser perquè la seva categoria humana i de fe denuncien la nostra inoperància i la nostra mediocritat.

Un dels testimoniats més ignorats és el del diplomàtic suec, que va acabar sent secretari general de les Nacions Unides, Dag Hammarskjöld. Totalment immers en la lluita diplomàtica i política internacional, llegia els grans místics i s'identificava amb la seva doctrina, com el Mestre Eckhart i sant Joan de la Creu.

Dag Hammarskjöld

En una entrevista radiofònica va dir:

«L'explicació de com l'home que viu una vida activa de servei social en harmonia amb si mateix com a membre d'una comunitat espiritual, l'he trobada en els escrits dels grans místics medievals. De la unitat interior trobaren la força per a poder dir "sí" a cada destí i a cada exigència que la vida els havia reservat en seguir la crida del deure.»

Va actuar en política i va sofrir.

Estava plenament convençut que la seva missió era posar ponts entre adversaris per a construir la pau. Però alhora deia que necessitava «la unitat interior» per a assumir els difícils reptes que li presentava la realitat del món polític. Aquesta unitat era difícil: l'activitat febril, mantenir viva la fe en Crist i actuar-hi d'acord en el món de les lluites de poder, comporta seriosos obstacles. Hom pot sentir-se dividit, trencat, incoherent, contradictori. Però els místics poden ajudar-nos ensenyant-nos que l'amor a Crist, l'amor rebut de Crist, viscut en profunditat, és la força que ens permet travessar nits tancades i àmplies foscos sense perdre l'esperança.

És la força que salva l'ésser humà.

† Agustí Cortés Soriano

Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

APUNTS PER A L'ANÀLISI

En adoració

Un diumenge de febrer, en acabar totes les misses, es va donar la informació següent: «El proper dijous tindrem una nova trobada de pregària que anomenem *En adoració*, com les que venim organitzant cada quinze dies. Comença a dos quarts de nou del vespre i acaba a un quart de deu. Són quaranta-cinc minuts de pregària a Jesús Eucaristia, davant el Santíssim, que s'acompanya amb la lectura de l'Evangeli, reflexions sobre la Paraula escoltada, música i cants. Acaba amb la benedicció solemne. És una pregària adreçada especialment a joves, però oberta a tothom, perquè vol ser i és una pregària comunitària.»

El dijous tingué lloc la pregària, que començà puntualment i es desenvolupà segons la previsió. Hi abundaven els joves, però també adults i alguns matrimonis amb els fills. L'endemà, una mare escrivia a un dels organitzadors: «Com ja vàrem parlar ahir al vespre, gràcies (a qui correspongui) per la iniciativa i per l'esforç de preparar l'adoració dels dijous! Ens hi trobarem molt bé, acollits, en comunitat, també els nostres fills. Va ser una experiència vivencial de fe i va agradar moltíssim! Per a nosaltres,

com a pares, són molt importants aquests tipus d'iniciatives, que ens ajuden en l'educació cristiana dels fills, encara que actualment, massa sovint, hagin de ser virtuals. Desitgem que d'altres famílies hi donin suport i així seguir creixent a cada trobada. En la mesura de les nostres possibilitats, intentarem fer-ne difusió. Moltes gràcies!»

La pregària en adoració és una trobada de Déu i la persona. Donar culte en adoració silenciosa i respectuosa, en acció de gràcies, amb desig de lliu-

rament personal. En el pa eucarístic, Jesús segueix entre nosaltres. «Jesús li respongué: Diu l'Esclusiva: Adora el Senyor, el teu Déu, serveix-lo només a ell» (Lc 4.8). La fe ens fa captar aquesta presència seva, la presència d'Aquell que ens ha estimat i s'ha lliurat per nosaltres, la presència del seu Amor. Adorar Jesús Eucaristia, en presència real, és reconèixer-lo com a Déu en tota la seva grandesa i, alhora, reconèixer la nostra petitesa. Som criatures davant la grandesa del Creador. «A lloança i glòria de la gràcia que ens ha concedit en el seu Estimat» (Ef 1,6).

Enric Puig Jofra, SJ

ECO DE LA PALABRA

Humanismo cristiano activo (V)

Hemos iniciado el camino cuaresmal y nosotros lo podemos asumir como aquel itinerario hacia el acontecimiento central de la humanidad: el triunfo de la verdad sobre el ser humano, la victoria del hombre nuevo.

En el camino cuaresmal, conviene recordar que los grandes testigos del humanismo cristiano han experimentado dos factores esenciales, que se derivan del hecho de que el humanismo cristiano nace de la fe: uno, que el humanismo cristiano, no se puede improvisar, sino que requiere un camino largo de constante confrontación o sintonía de la misma fe con la realidad del mundo; el otro factor es que, si bien el humanismo cristiano sostiene un constante diálogo con el mundo, de una forma u otra, quien lo vive de verdad, encuentra su participación en la Cruz.

¿Estamos poniendo el listón del humanismo cristiano demasiado alto? Se dirá que eso de la oración, la experiencia mística, del cristiano que está luchando cada día en el mundo, los negocios, el trabajo, la economía, no digamos la política, no es posible.

Gracias a Dios, no faltan testimonios luminosos de cristianos laicos, verdaderos humanistas y auténticos hombres de su tiempo, fieles que creyeron profundamente en Cristo, en la razón humana, en la cultura y en la política. No hace falta irse tan lejos como a los siglos XV o XVI, para encontrar un santo Tomás Moro, un Lorenzo Valla, un Erasmo o un Luis Vives. No faltaron tampoco «cristianos ilustrados» en los siglos XVII al XIX. Recordemos que justo a mediados del siglo XX, entre las dos grandes guerras mundiales, floreció un gran número de laicos que supieron responder a la llamada de reconstruir el mundo de la cultura y de la política, sobre bases humanistas cristianas. Estos testigos hoy se encuentran casi silenciados, quizá por su neta confesionalidad cristiana, quizá porque su categoría humana y de fe denuncian nuestra inoperancia y nuestra mediocridad.

Uno de los testimonios más ignorados es el del diplomático sueco, que acabó siendo secretario general de las Naciones Unidas, Dag Hammarskjöld. Totalmente inmerso en la lucha diplomática y política internacional, leía a grandes místicos y se identificaba con su doctrina, como el Maestro Eckhart y san Juan de la Cruz. En una entrevista radiofónica dijo:

«La explicación de cómo el hombre que vive una vida activa de servicio social en armonía consigo mismo como miembro de una comunidad espiritual, la he encontrado en los escritos de los grandes místicos medievales. De la unidad interior hallaron la fuerza para poder decir «sí» a cada destino y a cada exigencia que la vida había reservado para ellos al seguir la llamada del deber.»

Actuó en política y sufrió. Estaba plenamente convencido de que su misión era poner puentes entre adversarios para construir la paz. Pero al mismo tiempo decía que necesitaba «la unidad interior» para asumir los difíciles retos que le presentaba la realidad del mundo político. Esa unidad era difícil: la actividad febril, mantener viva la fe en Cristo y actuar según ella en el mundo de las luchas de poder, comporta serios obstáculos. Uno puede sentirse dividido, roto, incoherente, contradictorio. Pero los místicos pueden ayudarnos enseñándonos que el amor a Cristo, el amor recibido de Cristo, vivido en profundidad, es la fuerza que nos permite atravesar noches cerradas y amplias oscuridades sin perder la esperanza.

Es la fuerza que salva el ser humano.

† Agustí Cortés Soriano
Obispo de Sant Feliu de Llobregat

Custodis de la vida

El proper 25 de març, festivitat de l'Encarnació del Fill de Déu, se celebra la Jornada per la Vida, enguany amb el lema, «Custodis de la vida». L'objectiu d'aquesta jornada és explicar que la vida és un bé fonamental per a l'home, sense el qual no hi ha lloc per a l'existència o el gaudi dels altres béns.

Els bisbes de la **Subcomissió Episcopal per a la Família i la Defensa de la Vida** realitzen una atenta mirada a la societat actual amb la progressió de la cultura de la mort, tenint present la proposició de Llei Orgànica de regulació de l'eutanàsia. Davant d'aquesta situació, reflexionen sobre quina ha de ser la resposta dels cristians en aquest moment històric: davant aquesta cultura de la mort, «hem de ser custodis de la vida», perquè, com afirmava el papa Joan Pau II, «la vida és sempre un bé».

VII Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica

FOTO: A.M.CANAL

El dimecres 10 de febrer, va tenir lloc a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona el lliurament del **VII Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica** atorgat pel Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona al nou **Institut de Litúrgia ad instar Facultatis** de l'Ateneu Universitari Sant Pacià.

En la seva setena edició del Memorial el CPL, en paraules del seu president Josep Maria Romaguera, ha «volgut reconèixer la trajectòria del nou Institut, que és hereu de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (ISLB), vinculat des del seu origen al

nostre CPL i també a la Facultat de Teologia de Catalunya». I ahora ha volgut «celebrar que s'inicia una nova etapa, la de l'Institut de Litúrgia *ad instar Facultatis*, de la qual el CPL se n'alegra amb la concessió del VII Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica».

El record i la memòria al bisbe Tena van ser molt tangibles durant tot l'acte, tenint present que ell va ser fundador i president del CPL, fundador i director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona i també degà de la Facultat de Teologia de Catalunya.

El guardó lliurat per Mn. Romaguera va ser recollit pel Dr. Gabriel Seguí i pel Dr. Jordi Font, president i vicepresident de l'Institut de Litúrgia *ad instar Facultatis* respectivament.

Tot seguit el Dr. Seguí va adreçar unes paraules d'agraïment i de reflexió sobre el què significa per al nou ILF tant l'atorgament del Memorial com les perspectives de col·laboració amb altres institucions i amb el CPL, apel·lant a la col·laboració i al treball en xarxa entre institucions dedicades a l'estudi, investigació i divulgació de la litúrgia.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «La Terra i els pobres necessiten amb urgència una economia saludable i un desenvolupament sostenible. Per això estem cridats a revisar els nostres esquemes mentals i morals, perquè siguin conformes als manaments de Déu i a les exigències del bé comú» (19 de novembre).

@Pontifex: «Tots els nens necessiten ser acollits i defensats, ajudats i protegits, des del si matern» (20 de novembre).

@Pontifex: «Abans de lliurar-nos el seu amor en la creu, Jesús ens deixa les seves últimes voluntats. Ens diu que el bé que fem a un dels seus germans més petits —famolencs, assedegats, estrangers, pobres, malalts, empresonats— li ho fem a Ell (Mt 25,37-40)» (22 de novembre).

@Pontifex: «Estimats joves, no renunciem als grans somnis. El Senyor no vol que estremem els horitzons, no ens vol apartats al marge de la vida, sinó en moviment cap a metes altes, amb alegria i audàcia» (22 de novembre).

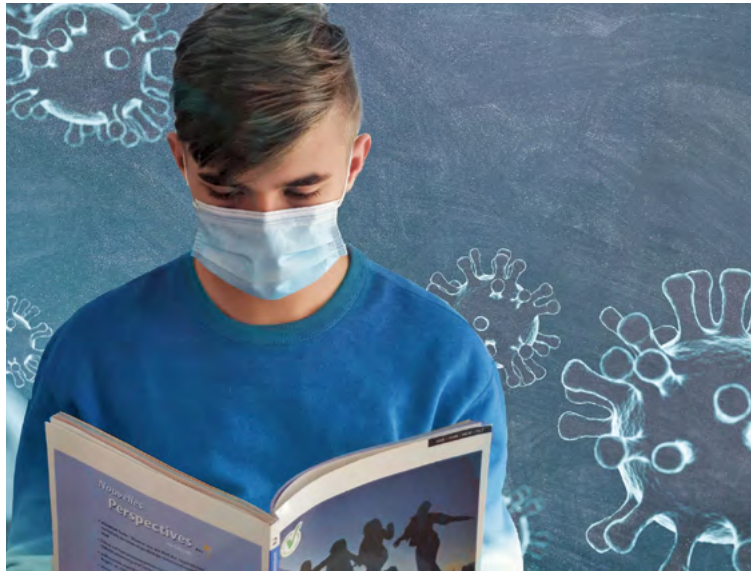

Educar en temps de crisi... i seguir creixent

Un «gremi» especialment creatiu és el de l'ensenyament. Si els docents coven dins el desig de transmetre als altres allò que han après, si de debò els agrada *e-ducere*, fer emergir el millor de cada persona, per al seu creixement integral, aleshores s'arriben a desenvolupar de manera extraordinària les capacitats pedagògiques, amb un elevat grau d'adaptació a les noves circumstàncies. I si a més un pren com a model Jesús Mestre, les motivacions per a realitzar aquest servei encara poden créixer una mica més.

Així s'està comprovant en aquest temps de pandèmia, durant el qual les iniciatives per a la pràctica de l'ensenyament i per a la formació dels docents, s'adapten a nous mitjans, però no s'aturen. Organitzades per la **Delegació Diocesana d'Ensenyament** s'estan duent a terme en aquest curs 2020-2021 una sèrie de trobades telemàtiques, sota el títol «**el cafè del divendres**», és un espai multifuncional on hi ha cabuda per a compartir l'experiència educativa en el dia a dia, per pregar, per formar-se, etc. un cop al mes (habitualment, el darrer divendres a les 18 h, **a través de la plataforma Meet**). L'última cita va tenir lloc el 5 de febrer, amb l'aportació d'Anna Moya, docent de religió, entorn l'acompanyament del dol i el sofriment en el context de pandèmia, amb reflexions orientades al tractament d'aquests temes a l'aula. Per a més informació: ensenyament@bisbatsantfeliu.cat

Altres iniciatives es desenvolupen gràcies a sinèrgies de diverses instàncies. «**Visitar una església: àmbits, raons, evolució**» és un curs online dissenyat

des del dia 12 al dia 23 d'abril) i quatre presentacions de materials didàctics de diverses editorials, en modalitat online, i un acte de cloenda i eucaristia semipresencial, retransmesa des de l'església parroquial de Sant Julià de Lòria (diòcesi d'Urgell, Andorra), el dissabte 24 d'abril a les 19.30 h.

I a un nivell estatal, des de la **Comissió Episcopal per a l'Educació i la Cultura** s'ha posat en marxa un procés participatiu per permetre a tota la comunitat educativa de considerar les qüestions que s'han de tenir en compte en la revisió del currículum de Religió catòlica. Això es concreta en el fòrum online de debat «**Hacia un nuevo currículo de Religión católica**», que es realitzarà en quatre dimarts consecutius, del 23 de febrer

al 16 de març. Després de cada fòrum s'obrirà durant una setmana un espai online de participació perquè tots els protagonistes de l'ensenyament de Religió puguin contribuir en el debat.

per la Fundació Escola Cristiana de Catalunya i Catalunya Sacra. S'impartirà entre el 24 de febrer i el 15 de març, amb una formació de 15 h, reconeguda per la Generalitat de Catalunya. Una de les particularitats d'aquesta teleformació és que el participant pot seguir-la al seu ritme, veient les videocàpsules i executant les tasques avaluatives proposades pels formadors, sense que calgui demanar hores lectives al centre educatiu. Entre els ponents d'aquesta formació hi ha l'Elisenda Almirall, màster en art, literatura i pensament i pertanyent a l'equip del Departament de Patrimoni de la nostra diòcesi.

Per al mes d'abril està organitzada la **XV Jornada semipresencial de mestres i professors de Religió de Catalunya i Andorra «Aprendrensenyar»**. Enguany la modalitat és mixta, ja que contempla quatre unitats de formació (que seran accessibles

AGENDA

► **Pregària vocacional.** Dijous 25 de febrer a les 19 h, pregària presidida per bisbe Agustí a la capella de la Casa de l'Església amb l'exposició del Santíssim i la pregària de vespres.

► **2n diumenge de Quaresma.** Diumenge 28 de febrer, a les 19 h, Eucaristia a la Catedral de Sant Llorenç, presidida pel bisbe Agustí.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

22. □ Dilluns (lit. hores: 1a setm.) [1Pe 5,1-4 / Sl 22 / Mt 16,13-19]. Càtedra de Sant Pere, apòstol, celebrada a Roma des del s. IV; santa Margarida de Cortona, rel.; santa Elionor o Leonor, reina d'Anglaterra.

23. ■ Dimarts [Is 55,10-11 / Sl 33 / Mt 6,7-15]. Sant Policarp, bisbe d'Es-mirna i mr. (s. II), deixeble dels apòstols; santa Marta d'Astorga, vg. i mr.; beata Rafaela d'Ibarra, mare de família, de Bilbao.

24. ■ Dimecres [Jn 3,1-10 / Sl 50 / Lc 11,29-32]. Sant Modest (s. V), bisbe

de Trèveris; sant Sergi, monjo i mr. (304); santa Primitiva, vg.; sant Edilbert, laic; beata Josepa Naval i Girbés, vg. seglar, d'Algemés.

25. ■ Dijous [Est 14,1.3-5.12-14 / Sl 137 / Mt 7,7-12]. Sant Cesari (s. IV), metge, germà de Gregori Nacianzè; sant Valeri (†695), ermità d'Astorga; beat Sebastià d'Aparicio, rel.

26. ■ Divendres [Ez 18,21-28 / Sl 129 / Mt 5,20-26]. *Sant Feliu de Llobregat*: santa Paula Montal, vg., d'Arenys de Mar, fund. escolàpies (SchP). Sant Nèstor, mr.; sant Alexandre, bis-

be; sant Porfiri (†421), bisbe de Gaza.

27. ■ Dissabte [Dt 26,16-19 / Sl 118 / Mt 5,43-48]. Sant Gabriel de la Dolorosa (1838-1862), rel. passionista; sant Baldomer (†660), sotsdiaca de Lió; beata Francina-Aina Cirer, vg. paüla, de Sencelles (Mallorca).

28. ■ Diumenge vinent, II de Quaresma (lit. hores: 2a setm.) [Gn 22,1-2.9a. 10-13.15-18 / Sl 115 / Rm 8,31b-34 / Mc 9,2-10]. Sant Rufi, mr.; sant Hilari, papa (sard, 461-468); sant Romà (s. V), abat; sant Sarapió, mr.

Diumenge I de Quaresma (B)

COMENTARI

«Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova»

nicíem un temps nou, el temps de Quaresma que és sobretot preparació per a la gran celebració de la mort i resurrecció del Senyor. Pere a la segona lectura ens recorda: *Crist morí una vegada per raó dels pecats. Ell, el just va morir pels injustos, per conduir-nos a Déu. El seu cos va ser mort, però per l'Esperit fou retornat a la vida.* Això és el que celebrem per Setmana santa però també al llarg de tot l'any. I Pere fa referència a *l'aigua del diluvi que prefigurava el baptisme que ara us salva i que consisteix a demanar a Déu una consciència bona gràcies a la resurrecció de Jesucrist.*

La primera lectura recorda, la primera aliança de Déu, precisament amb Noè, després del diluvi. És una aliança que assegura la vida sobre la terra per sempre més: *La vida no serà mai més exterminada per l'aigua del diluvi; no hi haurà mai més cap diluvi que devasti la terra.* I l'aliança es fa *entre jo i vosaltres i tots els éssers animats que hi ha amb vosaltres.* És una aliança amb tots els éssers vius que Déu ha creat. Pere també ha recordat aquells *que s'havien resistit a creure en temps de Noè, quan la paciència de Déu esperava.*

A l'Evangeli trobem, per una banda, els *quaranta dies de desert* viscuts per Jesús. El desert és el lloc per trobar-se amb Déu, per orientar la pròpia vida. Evidentment a nosaltres ens recorden els quaranta dies de la Quaresma, de preparació per al gran misteri de la mort i resurrecció del Senyor. I les primeres paraules del Senyor són molt clares: *Ha arribat l'hora i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la Bona Nova.* Aquesta bona nova és sobretot la salvació, la victòria sobre el mal i la mort. Jesús ha vençut les temptacions: *Vivia entre animals feréstecs i l'alimentaven els àngels.* Les lectures ens conviden, doncs, a la conversió davant la gran bona notícia d'un Déu que venç el mal i anuncia l'arribada del Regne, de l'amor de Déu. Però ens cal la conversió, el canvi de vida, vèncer totes els nostres temptacions d'orgull, de poder, de riquesa, d'idolatria.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del llibre del Gènesi (Gn 9,8-15)

Déu digué a Noè i als seus fills: «Jo faig la meua aliança amb vosaltres, amb els vostres descendents i amb tots els éssers animats que hi ha amb vosaltres, els ocells, el bestiar i tots els animals domèstics i feréstecs que han sortit de l'arca. Jo faig amb vosaltres aquesta aliança meua: La vida no serà mai més exterminada per l'aigua del diluvi, no hi haurà mai més cap diluvi que devasti la terra.» Déu digué: «El signe d'aliança que poso entre jo i vosaltres i tots els éssers animats que hi ha amb vosaltres per totes les generacions és aquest: posaré el meu arc en els núvols com a signe de la meua aliança entre jo i la terra. Quan cobriré la terra de nuvolades i apareixerà l'arc entre els núvols, em recordaré de l'aliança que hi ha entre jo i vosaltres i tots els éssers animats; l'aigua no formarà més un diluvi que faci desaparèixer tot rastre de vida.»

▶ Salm responsorial (24)

R. *Tot el vostre obrar, Senyor, és fruit d'amor fidel per als qui guarden la vostra aliança.*

Feu que conegui, Senyor, les vostres rutes, / que aprengui els vostres camins. / Encamineu-me en la vostra veritat, / instruiu-me, perquè vós sou el Déu que em salveu. R.

Recordeu-vos, Senyor, / de la vostra pietat i de l'amor que heu guardat des de sempre, / compadiu-vos de mi, vós que estimeu tant. R.

El Senyor, bondadós i recte, / ensenya el bon camí als pecadors. / Encamina els humils amb la seva justícia, / els ensenya el seu camí. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pere (1Pe 3,18-22)

Estimats:

Crist morí una vegada per raó dels pecats. Ell, el just, va morir pels injustos, per conduir-nos a Déu. El seu cos va ser mort, però per l'Esperit fou retornat a la vida. Per això anà a dur la seva proclama als esperits empresonats, que s'havien resistit a creure en temps de Noè, quan la paciència de Déu esperava, mentre preparaven l'arca. En aquella arca se salvaren a través de l'aigua unes poques persones, vuit en total, i l'aigua prefigurava el baptisme que ara us salva, i que no consisteix a deixar net el cos, sinó a demanar a Déu una consciència bona gràcies a la resurrecció de Jesucrist, que se n'anà al cel, va rebre la submissió de les potestats i dels estols angèlics i està a la dreta de Déu.

▶ Lectura de l'Evangeli segons sant Marc (Mc 1,12-15)

En aquell temps, l'Esperit empenyé Jesús cap al desert, on passà quaranta dies temptat per Satanàs. Vivia entre els animals feréstecs i l'alimentaven els àngels. Després d'haver estat empresonat Joan, Jesús es presentà a Galilea predicant la bona nova de Déu; deia: «Ha arribat l'hora i el regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la bona nova.»

▶ Lectura del libro del Génesis (Gén 9,8-15)

Dios dijo a Noé y a sus hijos: «Yo establezco mi alianza con vosotros y con vuestros descendientes, con todos los animales que os acompañan, aves, ganados y fieras, con todos los que salieron del arca y ahora viven en la tierra. Establezco, pues, mi alianza con vosotros: el diluvio no volverá a destruir criatura alguna ni habrá otro diluvio que devaste la tierra.»

Y Dios añadió: «Esta es la señal de la alianza que establezco con vosotros y con todo lo que vive con vosotros, para todas las generaciones: pondré mi arco en el cielo, como señal de mi alianza con la tierra. Cuando traiga nubes sobre la tierra, aparecerá en las nubes el arco y recordaré mi alianza con vosotros y con todos los animales, y el diluvio no volverá a destruir a los vivientes.»

▶ Salmo responsorial (24)

R. *Tus sendas, Señor, son misericordia y lealtad para los que guardan tu alianza.*

Señor, enséñame tus caminos, / instrúyeme en tus sendas: / haz que camine con lealtad; / enséñame, porque tú eres mi Dios y Salvador. R.

Recuerda, Señor, que tu ternura / y tu misericordia son eternas; / acuérdate de mí con misericordia, / por tu bondad, Señor. R.

El Señor es bueno y es recto, / y enseña el camino a los pecadores; / hace caminar a los humildes con rectitud, / enseña su camino a los humildes. R.

▶ Lectura de la primera carta del apóstol san Pedro (1Pe 3,18-22)

Queridos hermanos: Cristo sufrió su pasión, de una vez para siempre, por los pecados, el justo por los injustos, para conducirnos a Dios. Muerto en la carne, pero vivificado en el Espíritu; en el espíritu fue a predicar incluso a los espíritus en prisión, a los desobedientes en otro tiempo, cuando la paciencia de Dios aguardaba, en los días de Noé, a que se construyera el arca, para que unos pocos, es decir, ocho personas, se salvaran por medio del agua. Aquello era también un símbolo del bautismo que actualmente os está salvando, que no es purificación de una mancha física, sino petición a Dios de una buena conciencia, por la resurrección de Jesucristo, el cual fue al cielo, está sentado a la derecha de Dios y tiene a su disposición ángeles, potestades y poderes.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Marcos (Mc 1,12-15)

En aquel tiempo, el Espíritu empujó a Jesús al desierto. Se quedó en el desierto cuarenta días, siendo tentado por Satanás; vivía con las fieras y los ángeles lo servían. Después de que Juan fue entregado, Jesús se marchó a Galilea a proclamar el Evangelio de Dios; decía: «Se ha cumplido el tiempo y está cerca el reino de Dios. Convertíos y creed en el Evangelio.»